

Ідея трудового виховання не нова. Ще в працях таких класиків, як Я.Коменський, Й.Песталоцці, Л.Толстой, А.Макаренко та ін. приділялась значна увага проблемі трудового виховання і його засадничій ролі в успішному становленні особистості.

Проблема трудового виховання, маючи ґрунтовний теоретичний фундамент і багаті традиції практичної реалізації, мала неоднакове значення протягом всієї історії. В сучасних умовах соціокультурної трансформації суспільства, суттєвих змін соціальних відносин, визнається гостра необхідність звернення до педагогіки трудового виховання.

Література

1. Гуцан Л. Використання народних традицій при формуванні позитивного ставлення молодших школярів до праці як важливої складової формування громадянськості учня. Нові тенденції і явища у дитячому та молодіжному середовищі в Україні: цивілізаційний, культурологічний, інформаційний виміри : збірник матеріалів Методологічного семінару, 16 листопада 2017 р., м. Київ. Київ, 2017. С. 191–198.
2. Макаренко, А.С. Воспитание гражданина / Сост. Р.М. Бескина, М.Д. Виноградова. М.: Просвещение, 1988. 304 с.
3. Морін О. Особливості трудового виховання молодших школярів в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти. Особистість у просторі виховних інновацій : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2018 рік / за ред. І. Беха, О. Докукіної, Р. Малиношевського. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. С. 239–244.
4. Старовойт Л.В. Методика творчого розвитку молодших школярів у процесі трудового навчання та художньої праці: Дис... канд. наук: 13.00.02 – 2009
5. Старовойт Л.В. Педагогічні умови творчого розвитку молодших школярів у процесі трудового навчання // Наукові записки [Текст] / Л.В. Старовойт. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – С. 261-266.
6. Ушинский, К. Д. Человек как предмет воспитания. Педагогическая антропология. Собр. соч. Т. 8. М., 1950. С.777.
7. Ушинский, К.Д. Труд в его психическом и воспитательном значении. Собр. соч. в 11-ти т. Т. 2 – М., 1948. С. 658.
8. Brovchak L. S., Likhitska, L. M., Starovoit, L. V., Todosiyenko N. L. Pedagogical potential of the arts complex in the process of formation of aesthetic perception of junior pupils. Rezeknes Tehnologiji Akademija. Rezekne, Latvijas Republika, 2020. С. 98–108.

А. Гуменюк,
здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Л. Старовойт

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Постановка проблеми. Завдяки праці, людина може розвиватися як фізично так і духовно. Вона без праці може занепадати. Якщо минути деякі способи плідної праці, то буде неблагополучно для особистості та суспільства. Завдяки трудовому навчанні в учнів розвивається розум, кмітливість, креативність, та творчість.

Мета статті полягає у визначенні трудового навчання як засобу всебічного розвитку особистості

Виклад основного матеріалу. Одне із завдань теперішнього суспільства є виховання піднятої людини як формування розвиваючої особистості. Здолання віддалення людини від його справжньої сутності, в процесі розвитку суспільства формування розвиненої духовно особистості не відбувається автоматично. Воно вимагає безліч зусиль людей, ці зусилля спрямовуються як на створення матеріальної користі, на об'єктивні соціальні умови, так і на реалізацію відкриваються нові нагоди для духовного та морального вдосконалення людини на кожному етапі. У цьому двоєдиному процесі правдива можливість розвитку людини як особистості забезпечується всією матеріально-духовних ресурсів суспільства.

Розвиток людини – дуже важкий, довготривалий і суперечливий процес. Зміни в нашому організмі відбуваються протягом усього життя, але особливо інтенсивно змінюються фізичні дані і духовний світ людини в дитячому та юнацькому віці. Розвиток не зводиться до простого примноженню числових змін прямолінійному поступальному руху від нижчого до вищого. Характерна особливість цього процесу - діалектичний перехід кількісних змін у якісні перетворення фізичних, психічних і духовних характеристик особистості [4].

Проблема розвитку особистості вивчається різними науками: фізіологією, психологією, соціологією та ін.

Трудове виховання займає особливе місце в системі освіти і є найважливішою складовою частиною виховної системи будь-якого освітнього закладу. Трудове виховання - одне з головних засобів соціалізації дітей, яке безпосередньо впливає на розумове, моральне, естетичне і фізичне виховання підростаючого покоління. У трудовій діяльності дітей, підлітків і дорослих вирішується цілий комплекс педагогічних задач.

Трудове навчання – загальноосвітній предмет, який складає основу предметного наповнення освітньої галузі «Технології». Метою предмету є забезпечення підготовки учнів до трудової діяльності у різних сферах виробництва та домашньому господарюванні, дати учням загальні відомості про основи виробництва, сучасну техніку, технології, процеси управління, основні групи професій та вимоги професії до людини; залучити учнів до основних видів проектно-конструкторських і технологічних робіт; сформувати навички розв'язання творчих практичних завдань [1, с. 140].

Трудове навчання знаходиться в тісному взаємозв'язку з фізичної культурою і спортом, які надають на нього безпосередній вплив, сприяючи фізичного вдосконалення людини, розвитку його трудових навичок і умінь, становленню його як працівника. Мета трудового виховання - сформувати у людини ставлення до праці як до життєвої необхідності, необхідної умови успішної життєвої діяльності та досягнення планів і цілей, вирішального засобу отримання задоволення від процесу і результатів трудової діяльності. Можна сказати, що трудове виховання спрямоване на досягнення двох основних і пов'язаних цілей:

- 1) успішну адаптацію людини в якості активного суб'єкта трудової діяльності;
- 2) розвиток його особистості та самостійності.

Трудове виховання завжди виконує цілий ряд функцій в соціальному і професійному розвитку вихованця, основними з яких є: - орієнтаційна; - стимулююча; - корекційна; - інтеграційна; - збереження і зміцнення здоров'я.

В теорії праця поділяється на розумову та фізичну, однак на практиці вони тісно пов'язані між собою і завжди успішно поєднуються в будь-якої діяльності, просто їх співвідношення різне. Проте, існує як переважно фізична праця, що вимагає великих витрат фізичних зусиль і виконання серйозної (часом одноманітною)роботи, і переважно розумовий. В цілому ж можна сказати, що чим складніше технологічні процеси, покладені в основу праці, тим більше у вихованця можливостей для розкриття та розвитку своїх задатків і особистісних здібностей.

Трудове навчання створює зручні умови для професійного самовизначення учнів, сприяє розвитку технічної творчості і конструкторських здібностей, морально-вольових якостей, культури праці. На заняттях у процесі вивчення теорії і на практиці учні знайомляться з різними професіями, у них формується

інтерес до професії. Вчитель має регулярно стежити за розвитком інтересів і нахилів учнів, зафіксувати результати спостережень, брати активну участь і допомагати педагогічному колективу у вивченні особистості школяра [3, с. 34].

Розумовий розвиток найчастіше визначають як сукупність знань, умінь і сформованих під час їх засвоєння розумових дій, а також довільне оперування ними в процесах дослідження і пошуку, яке забезпечує оволодіння новими знаннями і вміннями в повному обсязі. Трудове виховання ділиться на таких принципах:

- Єдність трудового виховання і загальний розвиток особистості
- Виявлення і розвиток індивідуальності в праці
- Висока мораль праці, її суспільно корисну спрямованість
- Залучення дитини до різноманітних видів праці
- Постійність, безперервність праці
- Наявність елементів продуктивної діяльності у дитячій праці дорослих
- Творчий характер праці
- Єдність праці та багатогранність життя.

Формування в учня психологічної готовності до праці відбувається в таких видах діяльності як: гра, навчання, побутова та плідна праця, технологічна творчість. Школярі повинні виконувати сильні замовлення виробництва. Завдяки такому підходу у учнів праця набуде більш високе значення, створюються умови для формування суспільно цінних мотивів діяльності. Так як цей вид діяльності не однозначний ні до навчальної діяльності, ні трудової діяльності дорослих, яке ми умовно виділяємо її як навчально-трудова. Дитина, після закінчення школи, уже може мати спеціальність, що дає йому попередню умову для швидкої адаптації на виробництві.

Висновки. Для того, щоб впливати на розумовий розвиток школярів, на уроках трудового навчання слід тісно поєднувати наукові та технічні знання, що формуються під час ознайомлення з сучасним виробництвом, з просторовим мисленням. Це створює передумови для розумового розвитку школярів.

Література

1. Виготський Л.С. Зібрання творів: У 6 томах. Том 4. Дитяча психологія / Д.Б. Ельконіна - М.: Педагогіка, 2004. - 432 с.
2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – Київ : Рад. школа, 1976. – 654 с.

3. Садовий М.І. Особливості трудового виховання і профорієнтації в умовах нової парадигми освіти // Наукові записки / Ред. кол.: В.В. Радул, С.П. Величко та ін. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – Вип. 125. – С. 32-37.
4. Ушинський К.Д. Праця в її психічному й виховному значенні / К.Д. Ушинський // Вибр. пед. твори: у 2 т. – К., 1983. – Т. 1. – С. 106.
5. Starovoit, L. V. (2015). Khudozhnye konstruyuvannya z paperu ta kartonu [The artistic design of paper and paperboard]. Vinnytsya: FOP Korzyn D. Ju., 168.
6. Starovoit, L.V. (2010). Pedagogichni umovy tvorchoho rozvytku molodshykh shkolyariv u protsesi trudovoho navchannya [Pedagogical conditions of creative development of younger students in the course of labor training]. Naukovi zapysky – Scientific notes, 261-266.

В. Даніліна,
здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
наук. керівник канд. пед. наук, доцент – І. Барановська

ТЕАТР ЛЯЛЬОК У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Постановка проблеми. Один із видів дитячої діяльності, що вільно використовується в процесі навчання і всебічного розвитку дітей, вважається театралізована діяльність. В умовах Нової української школи доцільним є використання нетрадиційних методів навчання молодших школярів. Одним із яких може дієвих виховних засобів є театр, зокрема театр ляльок. На сьогодні викладачі все більше приділяють уваги до виявлення потенційних здібностей дітей, їх прихованих талантів засобами театрального мистецтва. Це дає право стверджувати, що використання театру ляльок в освіті та вихованні вкрай важливо на всіх стадіях розвитку дітей. У зв'язку з цим, звернення до особливостей використання театру ляльок у вихованні є важливим з теоретичної та практичної точки зору.

Розвиток сучасної медіа-культури 21 століття нав'язує дитині спілкування засобами технічних комунікацій, що перешкоджає природному живому міжособистісному спілкуванню. Мережа Інтернет, комп'ютерні ігри, телебачення – це все не дає можливості дитині пройти необхідні етапи соціалізації, а в майбутньому може стати причиною проблем у спілкуванні з ровесниками, бути причиною труднощів у процесі навчання. Нинішнє покоління значно рідше захоплюється і дивується, обурюється і співпереживає. Усе більше